

Energetikos bendrijos (AIEB ir PEB) palengvina privačių investicijų pritraukimą atsinaujinančios energijos projektams plėtoti

2025-03-27
Utena

BENDRUOMENINĖ ENERGETIKA. ENERGETIKOS BENDRIJOS

Kas yra energetikos bendrijos?

Energetikos bendrijos (EB) yra laisvo dalyvavimo principu paremti pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, galintys verstis energijos gamyba, prekyba ir kitomis veiklomis energetikos sektoriuje.

EB statusas nėra atskira juridinio asmens teisinė forma (kaip viešoji įstaiga, asociacija, bendrija), o tik šiems juridiniams asmenims suteikiamas teisinis statusas, leidžiantis asmenims veikti energetikos rinkose.

Šiuo metu Lietuvoje egzistuoja du energetikos bendrijų modeliai:

- (1) atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos (AIEB);
- (2) piliečių energetikos bendrijos (PEB).

Pradedant 2023 m., EB statusas šiuo metu yra suteiktas **49** juridiniams asmenims: **5** – AIEB ir **44** PEB (EB statusą suteikia Valstybinė energetikos reguliavimo taryba).

ENERGETIKOS BENDRIJOS

Kas yra atsinaujinančių išteklių energijos bendrija (AIEB)?

AIEB – Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatytus kriterijus atitinkantis pelno nesiekiantis juridinis asmuo:

- kuris nuosavybės teise valdo ir plėtoja energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamybos įrenginius;
- kuris turi teisę juose gaminti energiją, ją vartoti, kaupti energijos kaupimo įrenginiuose ir (ar) parduoti;
- kuriam suteiktas AIEB statusas.

Kas yra piliečių energetikos bendrija (PEB)?

PEB – Elektros energetikos įstatyme nustatytus kriterijus atitinkantis pelno nesiekiantis asmuo:

- kuris gali vartoti / dalytis elektros energiją ir vykdyti elektros energijos gamybos, tiekimo, paklausos telkimo, energijos kaupimo veiklas;
- kuris gali teikti EVE paslaugas ir (ar) elektromobilių įkrovimo paslaugas;
- kuris gali savo dalininkams, nariams ar dalyviams teikti kitas su veikla elektros energetikos sektoriuje susijusias paslaugas (be skirstymo);
- kuriam suteiktas PEB statusas.

ENERGETIKOS BENDRIJŲ TIKSLAS

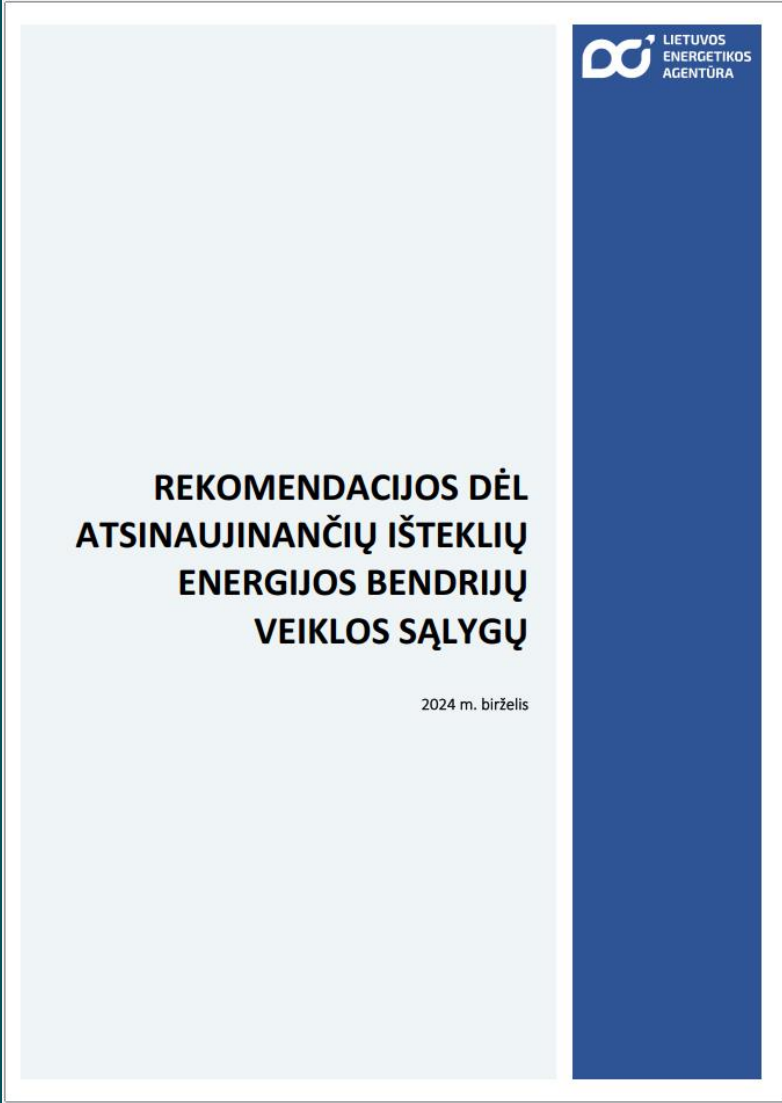
AIEB: tikslas nustatomas pelno nesiekiančio juridinio asmens steigimo dokumentuose

- teikti aplinkos, ekonominę arba socialinę visuomeninę naudą savo dalyviams ar tą naudą teikti vietose, kuriose ji vykdo veiklą ir jos pagrindinis tikslas nėra pelno siekimas

PEB: tikslas nustatomas PEB steigimo sutartyje ar (ir) įstatuose

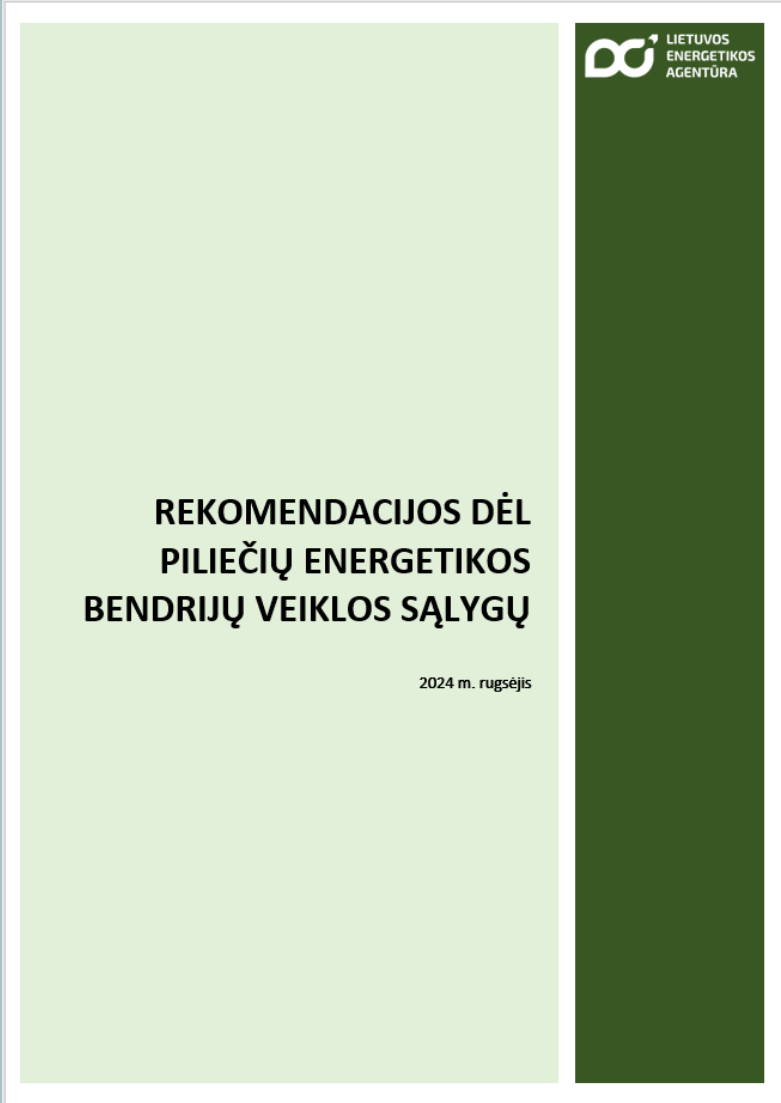
- teikti aplinkos, ekonominę arba socialinę visuomeninę naudą savo dalininkams, nariams ar dalyviams ar tą naudą teikti vietose, kuriose ji vykdo veiklą ir jos pagrindinis tikslas nėra pelno siekimas

ENERGIJOS BENDRIJOMS PARENGTOS REKOMENDACIJOS

**REKOMENDACIJOS DĖL
ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ
ENERGIJOS BENDRIJŲ
VEIKLOS SĄLYGŲ**

2024 m. birželis

**REKOMENDACIJOS DĖL
PILIEČIŲ ENERGETIKOS
BENDRIJŲ VEIKLOS SĄLYGŲ**

2024 m. rugsėjis

KUR RASTI REKOMENDACIJAS ENERGETIKOS

The screenshot shows the website <https://www.ena.lt/en-bendrijos/>. The browser address bar and the URL are highlighted with a red box. A red arrow points from the address bar to the URL. The website header includes navigation links: Apie mus, Veiklos viešinimas, Struktūra ir kontaktinė informacija, Karjera.

The main navigation menu contains the following items:

- LIETUVOS ENERGETIKOS AGENTŪRA
- KVIETIMAI TEIKTI PARAIŠKAS
- ATSINAUJINANTYS ENERGIJOS IŠTEKLIAI (AEI)**
- NENS IR NEKS VEIKSMŲ PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA
- NAFTOS PROJEKTO VALSTYBĖS ATSAARGOS

The main content area features a large image of hands stacked together with the text "Energetikos bendrijos". A red box highlights the "Energetikos bendrijos" link in the navigation menu. Below this, a list of links is shown:

- Aktuali AEI statistika
- AEI plėtros galimybių žemėlapis
- Energetikos bendrijos**
- Jūrinės vėjo energetikos vystymas
- Pažangos skatinant AEI plėtrą ataskaitos ir kiti dokumentai
- AEI transporte
- Informacija apie AEI sistemas ir įrenginius
- AEI gamybos įrenginių montuotojų atestavimo sistema
- Savivaldybių AIE naudojimo plėtros veiksmų planai
- Procedūros ir leidimai
- Rekomendacijos saulės elektrinėms įrengti ant stogo
- Leidiniai
- Teisinė aplinka

The page title is "Titulinis / Atsinaujinantys energijos ištekliai (AEI)". The main heading is "Energetikos bendrijos". The text below explains that energy communities are established in various parts of the country and are supported by the state. It mentions that energy communities can be established in various forms, such as joint ownership or shared ownership, and that they can be established in various forms, such as joint ownership or shared ownership. It also mentions that energy communities can be established in various forms, such as joint ownership or shared ownership.

EB – SKATINAMOS VALSTYBĖS JUNGIA BENDRUOMENES, KURIA GEROVĘ

Energetikos bendrijos:

- sutelkia visuomenines, verslo ir gyventojų iniciatyvas AEI energetikos srityje;
- iškelia energijos vartotojus ir jų poreikius į pirmą vietą;
- didina visuomenės pritarimą AEI projektams;
- palengvina privačių investicijų pritraukimą AEI naudojimo plėtrai

Paskatinimas norintiems, galintiems bet stokojantiems laiko / žinių

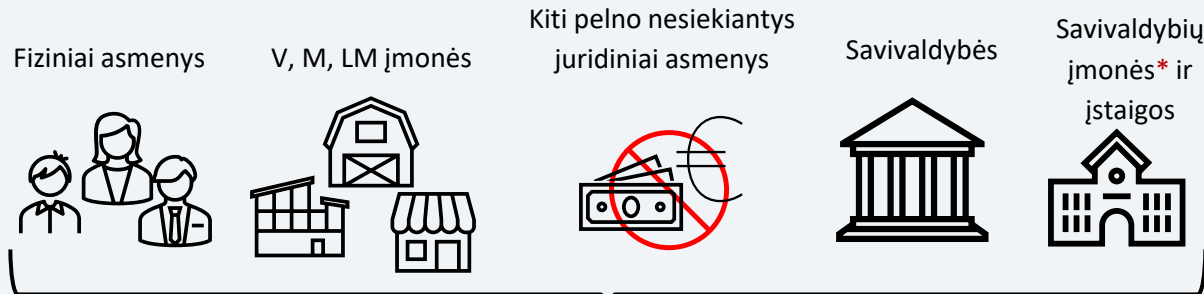
Galimybė pasinaudoti valstybės teikiamu finansavimu

EB gali būti skirtos mažinti energetiniam skurdui

PEB tuo pačiu metu negali būti ir AEB

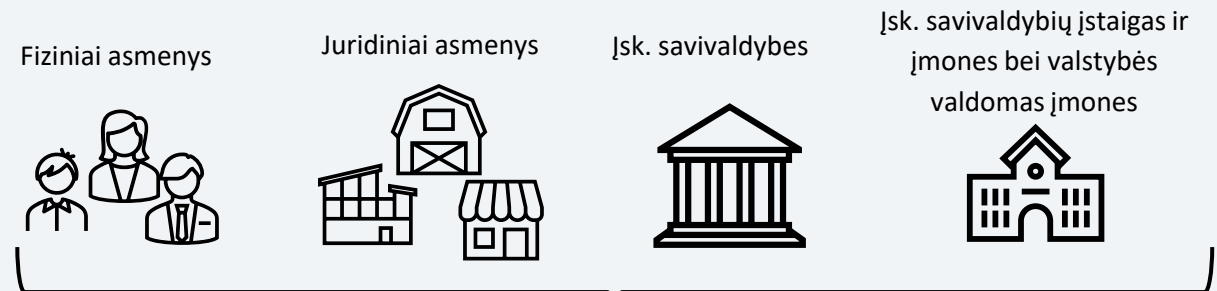
GALIMI ENERGETIKOS BENDRIJŲ SUBJEKTAI

GALIMI ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS BENDRIJOS DALYVIAI

AIE bendrija

GALIMI PILIEČIŲ ENERGETIKOS BENDRIJOS DALININKAI, NARIAI IR DALYVIAI

PE bendrija

*Savivaldybių įmonės gali būti AIE bendrijos steigėjais / dalyviais, jei tokios įmonės yra labai mažos, mažos arba vidutinės įmonės ir savivaldybė valdo ne daugiau kaip 25 proc. šios įmonės akcijų

GALIMOS ĮVAIRIOS ENERGETIKOS BENDRIJŲ JURIDINĖS FORMOS

Viešoji įstaiga

Asociacija

Sodininkų bendrija

Daugiabučių
bendrija

Labdaros ir
paramos fondai

Kitos
bendruomenės,
bendrijos* ir
juridiniai asmenys

*turinčios juridinio asmens statusą

KUR RASTI PAVYZDINES VŠĮ ĮSTATŲ FORMAS?

[Pradžia](#) > [Veiklos sritys](#) > [Atsinaujinantys energijos ištekliai](#) > [Atsinaujančių išteklių energijos bendrijos](#) >

Pavyzdinės viešosios įstaigos įstatų formos

Pavyzdinė viešosios įstaigos įstatų forma, kai steigiamas naujas pelno nesiekiantis juridinis asmuo

Įstatų keitimas, kai jau veikiantis pelno nesiekiantis juridinis asmuo siekia įgyti AIEB statusą

Atnaujinimo data: 2024-05-16

Taip pat EB steigimo dokumentų šablonų pavyzdžius yra parengusi ir viešai paskelbusi valstybės įsteigta finansų įstaiga UAB ILTE skatinamosios finansinės priemonės „[Paskolos energetikos bendrijoms](#)“ aprašymo 3 priede

PELNO NESIEKIANČIO JURIDINIO ASMENS VEIKLOS^{AIEB} / STEIGIMO^{PEB} DOKUMENTUOSE TURI BŪTI NUSTATOMOS PAGRINDINĖS TVARKOS

Pagamintos elektros energijos realizavimo tvarka

Kaip pagaminta elektra paskirstoma EB dalyviams (+dalininkams ir nariams – PEB) – [Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklės](#)

Kaip pagaminta elektra parduodama elektros energijos biržoje [Elektros energijos rinkos taisyklėse](#) nustatyta tvarka arba pagal dvišales sutartis galutiniam vartotojui pagal [atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis](#)

Elektros energijos gamybos įrenginių administravimo ir priežiūros tvarka

Kokių teisės aktų reikalavimus turi atitikti EB elektrinė ir ją prižiūrintys, eksploatuojantys specialistai:

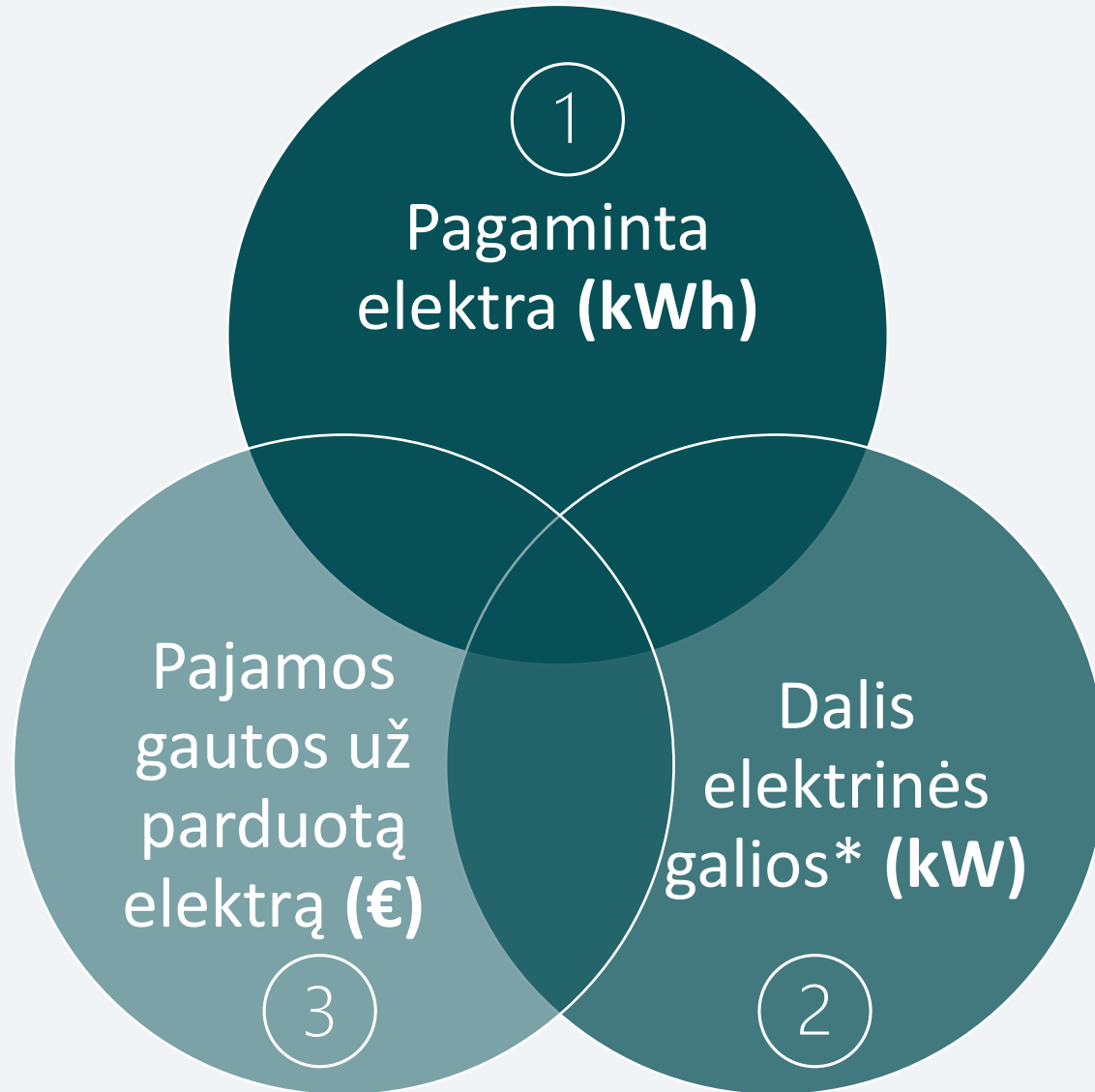
- [Elektros tinklų naudojimo taisyklės](#)
- [Elektrinių ir elektros tinklų eksploatavimo taisyklės](#)
- [Asmenų, turinčių teisę eksploatuoti energetikos įrenginius, atestavimo taisyklės](#)
- [Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklės](#)
- [Elektros įrenginių įrengimo bendrosios taisyklės](#)
- [ir kita](#)

Pajamų, gautų vykdant energijos gamybos veiklą, paskirstymo tvarka

Nustatoma tvarka, kaip EB lėšos ir (arba) už parduotą elektrą gautos lėšos bus naudojamos, pvz.:

- paskolai (jei taikoma) grąžinti, ir (arba);
- elektrinės ir (arba) EB administravimo išlaidoms padengti, ir/arba;
- teikti aplinkos, ekonominei arba socialinei visuomeninei naudai savo dalyviams (+dalininkams ir nariams – PEB) ar tą naudą teikti vietose, kuriose ji vykdo veiklą.

ENERGETIKOS BENDRIJOS VEIKLA – NAUDOS PASKIRSTYMAS

- EB gali gaminti, tiekti, parduoti elektrą (+ šiluma – AIEB) savo dalyviams (+ dalininkams ir nariams – PEB) ir kitiems asmenims.
- AIEB dalyviai šią elektros energiją naudoja **savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti** (PEB netaikoma)

*Gaminančių vartotojų schema

ENERGETIKOS BENDRIJOS VEIKLA – GALIMI NAUDOS PASKIRSTYMO BŪDAI

Naudos paskirstymo būdai

- (1) visa EB elektrinės pagaminta elektra tiekama (parduodama pagal pirkimo pardavimo sutartis, o pardavimo kaina gali būti lygi 0) suvartoti bendrijos dalyviams (+ dalininkams ir nariams – PEB). EB veikia kaip nepriklausomas elektros tiekėjas;
- (2) visa EB elektrinės galia paskirstoma / priskiriama bendrijos dalyviams (dalininkams ir nariams). EB veikia kaip elektrinės statytojas / vystytojas. EB dalyviai (dalininkai ir nariai) tampa gaminančiais vartotojas;
- (3) visa EB elektrinės pagaminta elektra parduodama Elektros energijos rinkos taisyklėse nustatyta tvarka ir būdais arba gali būti parduota nepriklausomam elektros energijos tiekėjui, o gautas pelnas naudojamas teikti aplinkos, ekonominę arba socialinę visuomeninę naudą savo dalyviams (dalininkams ir nariams) ar tą naudą teikti bendrijos vietoje, paskolai atiduoti, EB administravimui, elektrinės eksploatacijai. EB veikia kaip elektros gamintojas.

Atkreiptinas dėmesys, kad galimi ir kiti naudos paskirstymo būdai

AIEB VEIKLA – KITI AIEB PRIVALUMAI

Kiti AIEB privalumai

- Taip pat AIEB suteikia galimybę gaminti ir naudoti šilumos energiją. Tokiu būdu AIEB dalyvės savivaldybės galėtų spręsti aukštų šildymo kainų problemą.
- Savivaldybės įvertina ir viešai savo interneto svetainėse skelbia informaciją apie joms nuosavybės teise priklausančius žemės sklypus ir kitas vietas, kuriuose gali būti statomi ar įrengiami AIEB energijos gamybos įrenginiai.
- Dalyvavimas AIEB veikloje nepanaikina dalyvių turimų elektros energijos vartotojo teisių ir pareigų (išskyrus vartotojo teisę rinktis energijos tiekėją, kuri gali būti ribojama teise rinktis AIEB tiekėją).
- Įgydamas AIEB statusą juridinis asmuo nepraranda tai juridinio asmens veiklos formai priskiriamų teisių ir pareigų, pavyzdžiui, sodininkų bendrija ir toliau gali spręsti bendrijos turto valdymo klausimus ar atstovauti jos narių interesus.
- Didesnis dalyvių skaičius AIEB suteikia galimybę sukaupti daugiau lėšų, todėl galima greičiau įsigyti elektros energijos, šilumos gamybai ar kaupimui skirtą įrangą, kurios savarankiškai vienas ūkis negalėtų įsigyti. Pavyzdžiui, AIEB modelis gali būti naudingas sodininkų bendrijai, ketinančiai įsigyti ir savo veiklos vietovėje įrengti vėjo energijos jėgainę, užtikrinti jos priežiūrą ir tinkamai paskirstyti pagamintą elektros energiją arba ją parduoti kitiems.

PEB VEIKLA – KITI PEB PRIVALUMAI

Kiti PEB privalumai

- Dalyvavimas PEB veikloje nepanaikina buitinių vartotojų, gaminančių vartotojų arba aktyviųjų vartotojų turimų teisių ir pareigų (išskyrus vartotojo teisę rinktis energijos tiekėją, kuri gali būti ribojama teise rinktis PEB tiekėją). Todėl net ir dėl PEB vykdomos veiklos jos dalyviams gaunant naudą nesumažėja taikomos apsaugos apimtis. Vertintina, kad tokiu būdu siekiama paskatinti PEB kūrimąsi Lietuvoje.
- Numatyta skirstomųjų tinklų operatoriaus pareiga bendradarbiauti su PEB, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas elektros energijos persiuntimui PEB, taikant VERT nustatytus nediskriminuojančius paslaugų tarifus ar kainas.
- Dėl didesnio asmenų skaičiaus PEB padeda sukaupti didesnį kiekį lėšų ir leidžia įsigyti elektros energijos gamybai ar kaupimui pritaikytą įrangą, kurios vienas ūkis nebūtų pajėgus įsigyti arba ją įsigyti greičiau. Pavyzdžiui, PEB modelis gali būti naudingas daugiabučių namų bendrijai siekiant įsigyti saulės elektrines, jas prižiūrėti ir tinkamai paskirstyti pagamintą elektros energiją arba ją parduoti kitiems asmenims.

AIEB IR PEB PAGRINDINIAI SKIRTUMAI

Atsinaujinančių išteklių energijos bendrija (AIEB)	Piliečių energetikos bendrija (PEB)
Dalyviai – fiziniai asmenys, vidutinės, mažos ir labai mažos įmonės, kiti pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, savivaldybės ir (ar) savivaldybės įstaigos	Dalininkai, nariai ar dalyviai – fiziniai asmenys ir juridiniai asmenys
AIEB taikomas įpareigojimas gaminti tik žaliąją energiją	PEB elektrą gali gaminti iš atsinaujinančių išteklių ir iškastinio kuro
Ne mažiau 51 proc. balsų dalyvių susirinkime priklauso AIEB dalyviams, kurių apskrityje planuojama statyti elektrinę (sprendimus priimantiems asmenims taikomas geografinis apribojimas)	Teisę priimti sprendimus turi fiziniai asmenys, labai mažos ir mažos įmonės ir savivaldybių tarybos (sprendimus priimantiems asmenims netaikomas geografinis apribojimas)
AIEB gali gaminti ir parduoti elektrą savo bendrijos dalyviams ir kitiems vartotojams arba gaminti ir tiekti šilumą AIEB dalyviams ir kitiems vartotojams	PEB gali gaminti, parduoti, tiekti tik elektrą savo bendrijos dalininkams, nariams, dalyviams ir kt. vartotojams
AIEB dalyviai elektrą naudoja savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti	Toks reikalavimas PEB nėra taikomas
Veiklos dokumentuose nurodomos tvarkos: (1) pagamintai energijai (elektrai, šilumai) realizuoti; (2) energijos gamybos įrenginiams administruoti ir prižiūrėti; (3) pajamoms, gautoms vykdant energijos gamybą, paskirstyti	Steigimo dokumentuose nurodomos tvarkos: (1) pagamintai elektrai realizuoti; (2) elektros gamybos įrenginiams administruoti ir prižiūrėti; (3) pajamoms, gautoms vykdant elektros gamybą, paskirstyti
AIEB gali veikti kaip gamintojas (parduoti pagaminta elektrą, o gautą pelną paskirstyti savo dalyvių gerovei); kaip nepriklausomas tiekėjas (elektrą tiekti savo dalyviams ir kitiems asmenims) ir kaip nutolęs gaminančio vartotojo (GV) parkas	Dar gali vykdyti paklausos telkimo, energijos kaupimo veiklą, teikti energijos vartojimo efektyvumo paslaugas ir (ar) elektromobilių įkrovimo paslaugas arba PEB dalininkams, nariams ar dalyviams teikti kitas su veikla elektros energetikos sektoriuje susijusias paslaugas , išskyrus skirstymą

Pastaba. *Piliečių energetikos bendrija tuo pačiu metu negali būti ir atsinaujinančių išteklių energijos bendrija*

ENERGETIKOS BENDRIJOS VEIKLAI – IR FINANSINĖ PARAMA

Finansinė parama

Siekiant gauti valstybės ar Europos Sąjungos fondų paramą saulės arba vėjo elektrinėms įsirengti, pagamintos elektros energijos kaupimo įrenginiams,- būtina atidžiai perskaityti ir išnagrinėti finansavimo sąlygas ir galimą gauti finansavimo dydį.

Patartina sekti informaciją apie finansinės paskatos arba finansines priemones:

- <https://www.ena.lt/kvietimai-teikti-paraiskas/>;
- [https://apvis.apva.lt/paskelbti kvietimai/](https://apvis.apva.lt/paskelbti_kvietimai/);
- <https://esinvesticijos.lt/>;
- <https://ilte.lt/kvietimai/81>

Ačiū už dėmesį!

VšĮ Lietuvos energetikos agentūra
Klimato kaitos valdymo centras
Duomenų analitikas
Vytautas Abrutis